

[Carl P. Jensen.]

forbehold over for de i bemærkningerne angivne rammer for de refusionsområder, der i dag er tale om. Jeg tvivler på, at de vil kunne holde i det kommende år, bl. a. på det felt, jeg omtalte, hvor det drejede sig om den erhvervmæssige lokalisering, der finder sted, og den arbejdsløshed, der må forekomme et sted som Grønland, når man af årsager, der ikke kan tilskrives den enkelte arbejder, ikke kan få arbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om støtte til erhverv i Grønland.

(Lovforslaget (nr. 103) findes i tillæg A. sp. 2483, fremsættelsen i tidenden sp. 1454).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Carl P. Jensen: Den mulighed, der for snart en snes år siden blev tilvejebragt for privatinvesteringer i Grønland, har kun været udnyttet i beskedent omfang, når det drejer sig om etablering af egentlig produktionsvirksomhed, uanset den erhvervsstøtteordning, der har været til rådighed.

Den første støtteordning, der blev inspireret i den såkaldte store Grønlandskommission, blev tilvejebragt gennem erhvervs-lånefonden af 1950 og senere gennem erhvervsstøttebekendtgørelsen af 1953, hvorefter der gennem tekstanmærkninger på de

årlige finanslove til og med indeværende år har været stillet ca. 100 mill. kr. til rådighed for det grønlandske erhvervsliv.

Man kan måske undre sig over, at såvel denne erhvervsstøttebekendtgørelse som tekstanmærkningerne fortsat regner med en udlånsrente på 4 pct., dog med mulighed for at gå op til markedsrenten, såfremt forudsætningerne skulle ændres i låntagerens favør. Da bekendtgørelsen kom i 1953, var en rentefod på 4 pct. så at sige normal; men efterhånden som renten for udlån steg, medførte udviklingen for Grønlands vedkommende, at man under en eller anden form måtte gøre investeringerne i Grønland mere tillokkende, og det vil sige, at forskelsrenten blev en art præmiering. Alligevel har interessen fra danske erhverv — og her tænker jeg i særlig grad på de egentlige produktionsvirksomheder — været mindre, end man havde regnet med. Der har været flere forsøg på etablering, som er slået fejl trods disse meget gunstige lånevilkår. Årsagerne kan være flere; men den ineffektivitet, der ofte kan gøre sig gældende i Grønland, må selvfølgelig virke afdæmpende på interessen og lysten til at lade eksperimenter stå på i længere tid, end man normalt må regne med, før forventningerne kan indfries.

I enkelte tilfælde har der måske også være tale om en vis utilfredshed med, at erhvervsstøtteudvalget har reserveret de disponible lånemidler i overensstemmelse med de udviklingsplaner, der er afstukket i den såkaldte G.60-betænkning, og som senere er fulgt op af Grønlandsrådet, og det har haft til følge, at man ikke fra administrationens side har ment at kunne yde statslån, hvor som helst folk har ønsket at etablere sig. Med andre ord: erhvervsstøtteudvalget har ikke villet medvirke til at diskriminere den udviklingsplan, som andre udvalg er gået ind for. Jeg er enig heri, og jeg vil gerne udtale min tilfredshed med, at ministeren ved § 1, stk. 2, fastholder dette princip, som hermed også er bekræftet af regeringen.

[Carl P. Jensen.]

Som det fremgår af lovforslagets § 2, vil erhvervsstøtteudvalget få en udstrakt bemyndigelse i de spørgsmål, hvor, som det siges, „loven ikke bestemmer andet“. Jeg går ud fra, at denne paragraf vil blive sammenholdt med § 24, og hvis de regler, der herefter kommer på tale, vil følge de hovedsynspunkter, der er anført i bemærkningerne til § 20, vil jeg være tilfreds. Det er, så vidt jeg har bemærket, ganske vist også det eneste sted i bemærkningerne, der er talt om en rente på 4 pct. Men her er dels nævnt de særlige områder, der kommer på tale, dels antydning, at renten vil kunne tages op til vurdering ud fra den kommende tids udvikling på det økonomiske område.

Medens der i den kommende tid nu vil blive tale om differentiering af lånevilkårene afpasset ud fra et rentabilitetssynspunkt i modsætning til den hidtidige praksis, hvor man kun kendte lavt forrentede lån, har jeg bemærket den usikkerhed, der er opstået i forbindelse med påtænkte nye grønlandske virksomheder, idet man skønner, at der vil kunne opstå et konkurrencespørgsmål, når nyetablerede virksomheder skal betale markedsrenten. Det har bl. a. været nævnt i landsrådet, hvorfra jeg har set det refereret, dels i pressen, dels i landsrådsreferatet. Det er givet, at der kan påføres nyetablerede en ubillig konkurrence ved den lave rente, som de igangværende virksomheder skal yde. Men jeg vil tro, at efterhånden som et højere renteniveau slår igennem, vil man kunne gøre brug af den bestemmelse, som jeg omtalte før, og som findes i den til lovforslaget som bilag 1 optrykte tekstanmærkning — jeg tænker her på stk. 2, under punkt a — hvorefter der i lånebevillingerne skulle være adgang til at føre allerede givne, lavt forrentede lån à jour.

Jeg vil i øvrigt gerne henstille, at ministeren snarest muligt på den nu givne foranledning tager fat på en gennemgang af alle gamle lån, ydet ikke til produktionsvirksomheder, men til handels- og servicevirksomheder i Grønland — i den udstrækning naturligtvis, hvor de allerede givne låntilsagn hjemler dette, altså hvor denne ajourføringsbestemmelse fra tekstanmærkningen er optaget i de givne låntilsagn. Der kan utvivlsomt påvises en højst besynderlig kombination af billige statslån og store skattefri ind-

komster, men også fordelagtige placeringer uden for Grønland af de fortjenester, man opnår i Grønland, medens de lave lån løber videre.

Jeg vil gerne med disse bemærkninger anbefale det fremsatte lovforslag.

Lembourn: Behovet for en lov, der samler de forskellige støtteordninger i én lov, er forståeligt, og denne målsætning kan det konservative folkeparti tilslutte sig. Lovforslaget fremtræder som forslag til en rammelov; man undgår at komme ind på detaljer om, hvorledes støtten skal ydes. Det er vel rigtigt, at det må være en rammelov; men man skal bare vide, at med en sådan rammelov giver man administrationen stor indflydelse. Det udvalg, som jeg regner med skal nedsættes, bør derfor efter min opfattelse meget grundigt gennemgå, hvilken administrativ praksis man agter at følge.

Hidtil har det været sådan, at kun virksomheder og borgere, der var hjemmehørende i Grønland, kunne få støtten. Dette lovforslag er mere liberalt; man kræver ikke mere hjemsted i Grønland, og det anser det konservative folkeparti for en fornuftig løsning.

Vi anser det også for særdeles rimeligt og rigtigt, at grønlænderne skal have en fortrinstillig, når det gælder tilsagn om støtte. Men dermed opstår problemet om privatiseringen, og så længe statsdrift er dominerende, og så længe rene effektivitetssynspunkter i hvert fald i meget stor udstrækning er kriteriet for den økonomiske planlægning, man anvender, er det vel ikke utænkeligt, at det kan skabe visse vanskeligheder for mindre virksomheder — og det er vel netop mindre virksomheder, som kommer på tale, når det gælder virksomheder, som startes af grønlændere. Der kommer altså her et problem, som jeg mener vi må se på i udvalget.

Så vidt jeg kan se, vil der være et naturligt ønske som følge af denne lov om en mere smidig administration af lokaliserings- og koncentrationspolitikken og vel en hurtigere privatisering, hvis grønlænderne skal kunne udnytte loven, som den er tænkt.

Mit parti anser det for rigtigt, at man differentierer støtten og i særlig grad giver den til eksporten, så vi kan altså give tilslutning til lovens princip; det vil sige, vi

[Lembourn.]

kan give tilslutning til § 1, stk. 1. Derimod vil jeg gerne henstille til ministeren om muligt at overveje en noget ændret formulering af stk. 2. Den lyder således:

„Ved ydelsen af støtte skal der søges opnået en lokalisering, der er hensigtsmæssig for erhvervslivet og tilpasset andre udviklingsfremmende foranstaltninger, som det offentlige har eller påtænker iværksat.“

Der kan godt komme en vis inkonsekvens i dette, for hvad der er hensigtsmæssigt fra et erhvervsmæssigt synspunkt, er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med de planer, man har lagt.

For det andet er det måske tvivlsomt, om den målsætning, man har lagt, i virkeligheden er rigtig. Jeg ved nok, at der hidtil har været et flertal for at støtte denne målsætning; jeg er personlig en modstander af den. Jeg er ikke sikker på, at den koncentrationspolitik, som man har gennemført, i virkeligheden kan holde, så derfor vil jeg tro, at en mere mild formulering af stk. 2 ville være at foretrække. Sådant som det her er formuleret, giver det efter min opfattelse de mere teoretisk indstillede planlæggere for store beføjelser.

Med hensyn til § 2, stk. 1, har jeg også en indvending. Det erhvervsstøtteudvalg, man nedsætter, skal bestå af landshøvdingen og 2 medlemmer af landsrådet. Selvfølgelig kan man meget vel tænke sig, at disse medlemmer har den nødvendige erhvervsøkonomiske viden til at kunne afgøre, hvem der skal have støtte; men rent umiddelbart synes det mærkeligt, at medlemmerne af dette udvalg ikke skal have nogen erhvervsmæssig placering. Det forekommer mig rimeligt, om der i hvert fald var én repræsentant, som direkte var knyttet til erhvervslivet, i dette udvalg, og jeg vil derfor gerne spørge ministeren, om han anser det for muligt at ændre formuleringen her.

Dette lovforslag vil rejse mange problemer, og jeg tror, udvalgsbehandlingen bliver lang og kompliceret. Man kan nemlig ikke komme uden om, at når man laver en lov, som skal samle al støttelovgivning i Grønland under ét, må man nødvendigvis også diskutere koncentrationspolitikken — de to ting hænger ganske nøje sammen. På et eller andet tidspunkt vil vel de områder, hvor

man nu foretager koncentrationen, være mere eller mindre udbygget; så kommer der et behov for at sætte ind andre steder, men så har den hidtidige koncentrationspolitik måske lagt områder mere eller mindre øde og gjort det vanskeligere senere at foretage en udbygning.

Der er også et menneskeligt problem: er det så forfærdelig klogt at fremme den koncentrationstendens, som er der i forvejen? Opstår der ikke en lang række sociale problemer i de store bysamfund, som vi ikke er rede til at løse i øjeblikket? Vi har ikke de nødvendige forudsætninger, ikke nok indsigt og heller ikke de nødvendige midler til at klare det. Burde man derfor i virkeligheden ikke snarere end at fremme koncentrationstendensen prøve at bremse den?

Man taler også med hensyn til privatiseringen om, at hvis der foretages private investeringer og bygges virksomheder op, som ligger uden for planens rammer, vil det få sociale følger, som man ikke kan overse. Det er sikkert rigtigt. Men kan man overse de sociale følger af koncentrationstendensen? Meget tyder på, at man ikke kan.

Man argumenterer imod en mere spredt privat investeringsvirksomhed med, at den påfører statsdriften konkurrence og skaber vanskeligheder for statsdriften. Ja, det gør den jo nok, men at påføre den konkurrence er vel netop det, man gerne vil. Man er vel i virkeligheden interesseret i, at der kommer en vis konkurrence til statsdriften. Man argumenterer også imod privatiseringen med, at den tager de givtige produktioner fra de statslige virksomheder. Ja, naturligvis gør den det; ellers ville den ikke opstå. Det er ikke noget særlig godt argument.

Også hele uddannelsesspørgsmålet kommer ind i denne sag. Jeg synes, det er rigtigt, når ministeren i sin fremsættelsestale er inde på, at de virksomheder, som får støtte, skal være forpligtet til at uddanne grønlændere til ledende stillinger. Det er et godt synspunkt. Men man kan ikke komme væk fra, at mange af de danskere, som arbejder i de pågældende virksomheder, sandelig også kunne trænge til nogen uddannelse. Som fru Gerda Møller ved behandlingen af det forrige lovforslag var inde på, kan jeg fuldt ud tilslutte mig det synspunkt, at det ikke er rimeligt at give u-landsfrivillige en 3 mæne-

[Lembourn.]

ders hård uddannelse og prøve på at sætte dem ind i det lands forhold, hvori de skal arbejde, når vi ikke gør noget som helst forsøg i samme retning for en lang række af de danskere, som kommer til Grønland. Dermed være ikke sagt, at de fleste danskere i Grønland ikke gør et stort og godt arbejde, for det gør de; men desværre er der nogle få, som bryder ned, hvad mange andre igennem år har bygget op. Når vi derfor skal til virkelig at sætte gang i det grønlandske erhvervsliv, så kommer der altså et uddannelsesspørgsmål, som vi ikke kan komme uden om. Jeg mener også, at man i udvalget skal se at få undersøgt, hvorledes det egentlig er gået med visse private firmaers ønsker om minedrift og om koncessioner hertil. Er det rigtigt, at man sylter disse private forslag, som det hævdes?

Mange mennesker synes, at der er gjort en stor dansk indsats i Grønland — og det kan jeg også tilslutte mig — både økonomisk, socialt og medicinsk, en meget stor indsats. I virkeligheden er det vel det udviklingsområde i verden, der har det største investerings-tempo overhovedet. Men samtidig er det, som om mange af de resultater, vi har nået, ikke svarer til det, vi havde regnet med. Undertiden er de direkte negative. Måske forstår vi for lidt af, hvad der egentlig foregår i en grønlænders tankegang, og måske ødelægger vi menneskelige værdier med det effektivitetssynspunkt, som har været det dominerende i planlægningen; ødelægger dem i vor begejstring for rationalisering og effektivitetsresultater. Det er derfor et spørgsmål, om vi ikke i det udvalg, som skal nedsættes om dette lovforslag, bør tage en drøftelse af, om den hidtidige koncentrationspolitik, den hidtidige form for privatisering, har været helt tilfredsstillende.

Som sagt kan jeg tilslutte mig lovens hovedprincip; men jeg vil altså gerne have drøftet mulighederne for ændringer af § 1, stk. 2, og § 2, stk. 1.

Holger Hansen: Dette lovforslag er et led i den række af nyordninger, der skal være med til at fremme udviklingen af Grønland. Tankegangen er her som i mange andre sammenhænge, at det gælder om at give erhvervslivet de muligheder i hænde, der er nødvendige, for at dette erhvervsliv kan

fungere og ekspandere. Vi ser fra venstre med glæde, at man igen går vejen til friere forhold derved, at den støtte, der er tale om, skal gives til alle statsborgere, der driver erhverv i Grønland. Det er ikke sådan at forstå, at alle skal kunne få den, men alle får tilbuddet. Det svarer til den ændring, der tidligere er gennemført i den grønlandske erhvervslov, og må ses som et led i den integreringspolitik, som lykkeligvis alle efterhånden har erkendt som værende den rigtige.

Men her er vi så allerede ved et af de problemer, der kræver nøje gennemarbejdning i udvalget: hvordan opfyldes denne ligestilling under hensyntagen til det afgjort rigtige synspunkt, at der ved administrationen af loven skal tages særligt hensyn til støtte til den grønlandske befolkning? Det bliver ikke ganske let. Jeg beder om, at vi i udvalget må høre nøjere om de retningslinjer, ministeren agter at udstikke for administrationen.

Den foregående ordfører, det ærede medlem hr. Lembourn, citerede § 1, stk. 2. Jeg havde tænkt at gøre det samme, men skal hoppe over det nu, da vi ved, hvad det drejer sig om. Jeg har naturligvis godt bemærket, at dette stykke svarer til den danske egnsudviklingslov. Alligevel giver det stof til eftertanke. Vi har somme tider hørt kritik af, at vi ikke havde en generalplanlægning i Danmark; det har vi jo ikke, og derfor giver dette stykke i den danske egnsudviklingslov ikke anledning til de store betænkeligheder og heller ikke mulighed for administrativ dirigeret af noget betragteligt omfang. Men det er anderledes i Grønland; her foreligger det, som jeg i denne forbindelse vil kalde en generalplan. Vi er i venstre ikke uenige i dens hovedsigte: at koncentrere hovedparten af befolkning, erhverv, industri osv. i nogle forholdsvis få områder, som vi alle kender. Alligevel må vi mene, at der i hele denne lokaliseringspolitik må fares med lempe. Jeg ved godt, at det ikke bliver de tre personer i det i § 2, stk. 1, omtalte udvalg, der skal stå for den generelle planlægning; det er andre organer: Grønlandsrådet, ministeren, landsrådet og folkettinget. Men disse tre personer vil få megen indflydelse på den fremtidige udvikling i Grønland. De spørgsmål, der trænger sig på i denne forbindelse, er først § 1, stk. 2, som hr. Lem-

[Holger Hansen.]

bourn var inde på; dernæst: var det ikke rimeligt, at der kom repræsentanter fra erhvervslivet og måske også repræsentanter for de beskæftigede i erhvervslivet med i det udvalg, der skal træffe disse meget vanskelige afgørelser, som vil få stor indflydelse på udviklingen i Grønland i de kommende år?

Jeg skal ikke her gå i detaljer med lovforslagets paragraffer — det egner sig bedre til udvalgsbehandlingen. Men det ville have interesse, hvis vi kunne få at vide, hvordan de tidligere ordninger har virket, og hvis vi i udvalget kunne bedømme, hvordan det er gået med de støtteordninger, der har været i kraft hidtil. Har der været tab? Hvor store tab har der været? Hvilke udviklings-tendenser er fulgt ifølge den lovgivning og de bekendtgørelser, der hidtil har været bygget på?

Det virker jo lidt egent, at der ved denne lov også kan gives staten tilladelse til at erhverve fiskerifartøjer til videresalg og med undervisningsformål for øje; men vi kan tiltræde det og tror, det kan have betydning i udviklingen af det grønlandske fiskeri-erhverv.

Der gives i dette lovforslag meget vide bemyndigelser til ministeren; jeg kunne f. eks. pege på § 20. Vi vil gerne i udvalget se på og drøfte disse spørgsmål, også omfanget af de bemyndigelser, der her gives til ministeren, og jeg vil give tilsagn om en velvillig behandling fra venstres side.

Svend Haugaard: En videregående erhvervsudvikling i Grønland er en absolut nødvendighed; men samtidig er det en så risikofyldt affære, at det må være helt selvfølgeligt, at samfundet er parat til at tage sin andel af risikoen. Dette lovforslag er udtryk for viljen til en intensivering af den hidtidige statsstøtte til det grønlandske erhvervsliv, og det er sikkert praktisk at benytte lejligheden til at få samling på de forskellige eksisterende støtteformer.

Det er nok rigtigt, at der nu gives mulighed for at støtte også i Grønland ikke-bosiddende; men det må dog være med vægt på, at den egentlige støtte i tilskud og billige lån forbeholdes den grønlandske befolkning, medens lån til markedsrente i det væsentligste passende kan gives til de tilvandrende

danskere og garantiordningerne anvendes på de i det øvrige Danmark bosiddende.

Naturligvis er jeg klar over, at opdelingen også må omfatte en favorisering af eksport-erhvervene i modsætning til de ikke-eksporterende erhverv. Det må tilstræbes, at grønlænderne får en stadig stigende andel i erhvervsudviklingen, ikke blot som beskæftigede i erhvervene, men også i ledende stillinger og som indehavere af virksomhederne, og der bør lægges stærk vægt på uddannelse med henblik herpå. Det er helt i sin orden, at der som betingelse for långivningen kan medtages bestemmelser herom.

Naturligvis må det fortsat være fiskeriet og fangstens tilberedning og salg, der tager den største del af støtten; men det er dog værdifuldt, at også håndværk og handel samt ikke mindst de former for landbrug, der har mulighed for at gøre sig gældende, også kommer med. Jeg tror, der bliver tale om en lov med virkelig gode muligheder; afgørende er det naturligvis, at den bliver rigtigt og fornuftigt administreret.

Det radikale venstre kan anbefale lovforslaget; men vi vil gerne i udvalget se lidt nærmere på de forskellige støttemåder og deres fordeling samt på flere af de øvrige detaljer i lovforslaget.

Vivike: Ja, nu kan jeg jo mærke, hvor vinden blæser hen, idet ordførerne for konservative og venstre ønsker, at man skal ændre ved § 1, stk. 2, hvor der står:

„Ved ydelsen af støtte skal der søges opnået en lokalisering, der er hensigtsmæssig for erhvervslivet og tilpasset andre udviklingsfremmende foranstaltninger, som det offentlige har eller påtænker iværksat.“

Det er altså det krav, der stilles, for at man kan få lån; men det ønsker man altså nu fra venstres og konservatives side ændret. I Grønland arbejder vi med en plan for udviklingen. Det ved jeg, fordi jeg har siddet i Grønlandsudvalget af 1960 og sidder i Grønlandsrådet. Men nu skal vi tilsyneladende til at køre ud i det rene kaos og krydse disse planer. For hvad er baggrunden for de to taleres ønsker? Det er de private danske kapitalistiske interesser, der gør sig gældende. Hvis en dansk erhvervsmand finder, at her er penge at hente, kan han slå

[Vivike.]

sig ned f. eks. i lakseseasonen og kun i den; når lakseseasonen så er forbi, damper han hjem igen, og så kan grønlænderne på fabrikken gå arbejdsløse. Må jeg som eksempel nævne Sukkertoppen, hvor den kgl. grønlandske handel har en udmærket fiskeindustrivirksomhed, der forsynes af fiskerne i Sukkertoppen og andre, bl. a. fiskerne i Napassog. Men for nogen tid siden var der en dansk erhvervsmand, der fandt ud af, at der var godt med laks i vandet ved Napassog; så smækkede han en fabrik op dér med det resultat, at en del af fiskerne lander laksen dér; derefter kører fabrikken inde i Godthåb på halv kraft og giver selvfølgelig et drønende underskud. Nå, denne mand anmoder nu om at få et lån af erhvervsfonden på 1 mill. kr. til 4 pct.s rente. Ja, det tror da pokker! Det synes jeg nu ikke han skal have. For hvad er resultatet af et sådant privat initiativ? Det er, at der bliver nogle mennesker beskæftiget i Sapotoq, som egentlig ikke skulle udbygges. Så skal staten, altså skatteborgerne, betale for skoler, børneinstitutioner og alle de faciliteter, der hører med, for at opretholde udstedet, bare fordi en enkelt privatmand i Danmark finder, at der kan tjenes penge på laks.

Det kan ikke være meningen, at de planer, der er lagt for Grønland, skal kunne krydses i en så voldsom grad. Bevares, der er lagt planer, som erfaringen kan vise skal ændres, og det er også sket. Kangatsiaq kommune har fået en anden udvikling, end planerne havde vist; noget lignende gælder Sydprøven osv.; der er altså smidighed til stede. Men en smidighed som den, de to talere fra venstre og konservative har udtrykt ønske om her, vil simpelt hen betyde kaos, og det vil betyde, at jeg nu bliver mere urolig, end jeg hidtil har været.

Jeg er nemlig i forvejen urolig ved dette lovforslag, for det vil simpelt hen gøre det lettere for danske erhvervsfolk at etablere sig i Grønland; det vil sætte fart i det, der kaldes privatiseringen — altså enten at private virksomheder nyetableres, eller at statens, den kgl. grønlandske handels, virksomheder overgår på private hænder. Og det, vi vil opleve i fremtiden, bliver ikke, at de overgår på private grønlandske hænder, men på private danske hænder, det vil

erfaringerne komme til at vise os. Vi kan snakke om det om nogle år; så skal vi se, at det, jeg her spår, vil være rigtigt.

Det siges godt nok i lovforslaget, at der skal tages særligt hensyn til grønlandsk deltagelse i erhvervslivet. Ja, det lyder godt, og det er godt; men det betinger dog, at grønlænderne søger lånene. Grønlænderne vil givetvis søge lån til fiskerfartøjer f. eks.; men de vil ikke søge lån til større erhvervsvirksomheder i land, for det føler de endnu er for stor en opgave for dem at binde an med. Når de så engang føler, at de kan binde an med sådanne opgaver, så er alt, hvad der er noget værd, belagt af danske erhvervsfolk; og så er grønlænderne henvist til at arbejde for danskerne. Det kan man ikke bebrejde disse erhvervsfolk, men det kan man bebrejde os i folketinget og dem, der har med udviklingen af Grønland at gøre.

Jeg er altså bange for, navnlig nu, at en stor del af de investeringer, vi bringer til Grønland, og de penge, vi bruger til driften deroppe, simpelt hen ikke vil komme grønlænderne, men fortrinsvis erhvervsfolk fra Danmark til gode. Jeg er meget bange for, at den udvikling, vi laver i Grønland, bliver til fordel for danskere og først i anden række til fordel for grønlænderne.

Lovforslaget her fjerner sådan set bopælskravet; det er den ordning, vi har nu, som siger, at man ikke kan etablere sig med virksomheder i Grønland, hvis man ikke har været på Grønland i 6 måneder og stadig er på Grønland. Men lovforslaget her giver frit slag for enhver til at begynde at spekulere i erhverv deroppe. Dette bopælskrav har været bekæmpet af det konservative folkeparti igennem nogle år, og nu ser det altså ud til, at det lykkes dem at få det fjernet, hvis dette lovforslag gennemføres. Jeg mener, at det bliver til fordel for visse danske erhvervsfolk; men det bliver ikke til fordel for grønlænderne, og det var dog af hensyn til dem, vi skulle udbygge Grønland. Jeg mener, at vi skal tænke os om mange gange og se meget alvorligt på disse ting i et udvalg.

(Kort bemærkning).

Holger Hansen: Jeg vil gerne bede hr. Vivike om i morgen, eller så snart fortrykket foreligger, at læse, hvad vi har sagt, og ikke

[Holger Hansen.]

søge fra denne talerstol at pådutte i hvert fald mig meninger, som jeg aldrig har haft og aldrig kunne falde på at have. Det kunne ikke falde venstre ind at søge specielt at varetage danske kapitalistiske interesser i denne sag, sådan som hr. Vivike anså det for rigtigt at udtrykke det. Det, jeg har udtrykt betænkelighed ved og ønsket at vi skulle se på i udvalget, var spørgsmålet om den indflydelse, vi giver embedsmænd, der skal administrere denne lovgivning. Efter hvilke retningslinjer skal dette ske? På hvilken måde har ministeren tænkt sig at lægge denne administration til rette? Det er det, der er tale om. Der er ikke tale om at forsøge på at ændre lovforslagets § 1. Det, jeg bad om, var, at vi fik en drøftelse af det.

Jeg tror ikke på de voldsomme vanskeligheder som følge af denne lovændring, som hr. Vivike nu opmalede. Det ville være meget besynderligt, om dette lovforslag skulle have kunnet få tilslutning også fra grønlandsk side, hvis noget sådant ville være at frygte.

(Kort bemærkning).

Lembourn: Hr. Vivike mener, at dette lovforslag og de synspunkter, som jeg ligesom hr. Holger Hansen har givet udtryk for, skulle føre til kaos. Sandheden er jo den, at hr. Vivike i virkeligheden vil konservere den bestående erhvervsstruktur. Men hidtil har alle vore erfaringer vist, at der er for lidt gang i erhvervsaktiviteten, og at man netop gerne vil prøve på at sætte noget mere gang i den og lokke danske interesser til Grønland. Som også hr. Carl P. Jensen var inde på i sit indlæg, har danske interesser efter vor opfattelse netop været for små; derfor er vi altså nødt til at gøre et eller andet for at få en større økonomisk aktivitet i gang.

Jeg vil også gerne sige til hr. Vivike, at det da må være en fordel for grønlænderne, hvis der bliver flere beskæftigelsesmuligheder. Det må være en fordel for det grønlandske samfund som sådant, hvis der bliver foretaget flere investeringer, end der hidtil har været foretaget. Man har arbejdsløshed, men har ikke tilstrækkelige variationsmuligheder i produktionen. Man har efter manges opfattelse en forkert produktionsstruktur

mange steder. Det, der skal til for at få gang i dette og få en mere smidig produktionsstruktur og større beskæftigelse, er netop investeringer. Der er slet ikke tale om kaos, og der er ikke tale om at forfordle grønlænderne, tværtimod. Der er tale om at få en bedre produktionsstruktur og skaffe mere beskæftigelse, hvilket er til fordel for den grønlandske befolkning.

(Kort bemærkning).

Vivike: Jeg har ikke i sinde at konservere de bestående forhold. Jeg kan godt være noget smidig.

Med hensyn til, at man må være glad for investeringer, da kan det være rigtigt; men der kan også være forkerte investeringer.

Endelig så har jeg altså mine meget, meget bange anelser med hensyn til fremtiden i kraft af det, som de to ærede talere nævnte om § 2. Man har jo lov til at være bange. Jeg vil så håbe, at det var en skræk, der ikke var fornøden; men lad os nu se.

Formanden: Hr. Carl P. Jensen for en kort bemærkning, og vi går derefter over til talerrækken.

Carl P. Jensen: Ja, jeg er ikke spor nervøs; men jeg vil gerne sige, at de principper, som hr. Lembourn i så høj grad beskæftigede sig med, de såkaldte lokaliseringsproblemer og også planlægningen, de fik fra hr. Lembourns side, synes jeg, en omtale, der ligesom lod ane, at det var noget, man egentlig burde tage op til overvejelse, altså noget, man ikke hidtil havde ofret tilstrækkelig opmærksomhed.

Må jeg gøre opmærksom på, at det er spørgsmål, der har været kulegravet, har været drøftet i Grønlandsudvalget af 1960, og som senere er fulgt op i Grønlandsrådet, der som bekendt har en paritetisk sammensætning af grønlandske og danske politiske repræsentanter. Her har bl. a. de nævnte problemer været drøftet; også spørgsmål vedrørende den lánepolitik, man har ført deroppe, har været underkastet en grundig behandling, og man har afstukket den linje for udlån, der har været praktiseret hidtil.

[Carl P. Jensen.]

Jeg vil naturligvis godt være med til at drøfte et hvilket som helst problem i udvalget, men må jeg lige bede hr. Lembourn: læs nu dette hæfte, Fra bygd til by, lidt grundigt igennem; det er omdelt her i folketinget, det siger et og andet om hensigtsmæssigheden, når det drejer sig om lokalisering.

Og så vil jeg gerne advare imod, at vi i et kommende udvalg får et nyt Grønlandsråd. Det kan være kompliceret nok endda.

Knud Hertling: Jeg vil gerne begynde med at komplimentere ministeren for Grønland og hans embedsmænd for lovforslaget, der uden overdivelse kan betegnes som mønstergyldigt, både hvad indhold og form angår.

Lovforslaget som helhed betragtet hører til de lovforslag, man er glad for at kunne være med til at gennemføre. Jeg tror da også, at erhvervslivet i Grønland vil hilse loven med megen glæde. Det er en nydannelse inden for erhvervslovgivningen i Grønland, at der ikke længere kræves hjemsted i Grønland for virksomheder, der kan ydes støtte til, og det er en nydannelse, der er meget velkommen. De betænkeligheder, der kan være knyttet hertil, vil kunne formindskes væsentligt gennem den fleksible administrationsform, som ministeren omtaler i den skriftlige fremsættelse, således at man alligevel først og fremmest kan tilgodese den grønlandske befolknings deltagelse i erhvervsudviklingen.

En anden nydannelse er forslaget om, at den støtte, der kan opnås ifølge loven, og vilkårene herfor kan differentieres. Det er muligt, at en nydannelse vil kunne mødes med en vis modstand fra handels- og håndværksfagernes side. For disses vedkommende vil hovedreglen jo være, at lånene forrentes i lighed med de lån, der optages i det private lånemarked, og en sådan ændring vil naturligvis føles belastende for disse hjemmemarkedserhverv.

Her må man dog kunne anføre, at denne hovedregel jo kan fraviges i de tilfælde, hvor en hjemmemarkedsvirksomhed bliver risikobetonet på samme måde som en eksportvirksomhed. Jeg er ganske enig med ministeren i, at den støtte, der ifølge for-

slaget kan gives på favorable vilkår, må koncentrereres om den mere risikobetonede kreditgivning til erhvervsformål, der kræver særlig støtte, altså navnlig eksport-erhvervene.

Jeg skal ikke her fortabe mig i de enkelte vilkår, som lånene kan være betingede af. Det mest iøjnefaldende er vel, at et af de interessanteste vilkår, nemlig rentesatsen, ikke nævnes i selve loven, men at bestemmelsen heraf overlades til ministeren for Grønland. Ifølge § 3 i den gamle erhvervsstøttebekendtgørelse fra 1953 er renten fastsat til 4 pct. p. a. Imidlertid fremgår det af bemærkningerne til lovforslagets § 20, at der på nuværende tidspunkt ikke ses at være holdepunkter for en ændring af den hidtidige lånerente for lån til eksporterhvervene, hvorfor det foreslås, at rentefoden fastsættes til 4 pct. p. a. Der er næppe nogen tvivl om, at det ud fra låntagerens synspunkt ville have været bedst, om rentefoden på forhånd var fastsat i selve loven, men på den anden side må man give ministeren ret i, at det synes rimeligt, at rentesatsen fastsættes efter forhandling med finansministeren på grundlag af indhøstede erfaringer og stedfundne rentabilitetsundersøgelser. Jeg ønsker blot at udtrykke et håb om, at man ikke kommer til at operere med forskellige rentesatser inden for selve eksporterhvervene.

Det er med den største glæde, jeg har set ministerens forslag om ydelse af tilskud til fiskeri- og fangerorganisationer til konsultatoriske, uddannelsesmæssige og lignende formål og til aflønning af konsulenter. Netop dette spørgsmål om erhvervs konsulenter har optaget og optager fortsat sindene stærkt blandt erhververne i Grønland.

Endnu en nyskabelse, nemlig indførelsen af lånemulighed for overtagelse og udvidelse af erhvervsbygninger inden for landbrugs-erhvervet, må hilses velkommen. Når man ved, hvor store vanskeligheder det grønlandske landbrug i forvejen har at kæmpe med, må en sådan forbedring virke overordentlig opmuntrende for erhvervet.

Også indførelsen i lovforslagets § 1, stk. 2, af en bestemmelse, der er identisk med egnsudviklingslovens § 1, stk. 2, kan jeg give min principielle tilslutning. Vel kan denne bestemmelse om en formuleret erhvervspolitik

[Knud Hertling.]

give anledning til uenighed, men jeg tror selv på, at en fornuftig administration af en sådan bestemmelse i længden vil kunne give den største samfundsmæssige nyttevirkning. Når jeg i denne forbindelse taler om fornuftig administration, tænker jeg først og fremmest på, at bestemmelsen ikke må misbruges til ugunst for de små bygders befolkning. Erhvervene på de steder må ikke på forhånd være udelukket fra lånemuligheder til anskaffelse af erhvervsredskaber, blot fordi de bor på små steder.

Jeg er på ingen måde betænkelig ved at overlade ministeren for Grønland bestemmelsen om tidspunktet for lovens ikrafttræden, idet jeg tror, at ministeren vil gøre sit til, at loven sættes i kraft så hurtigt som muligt, og at den administration, der er nødvendig, vil blive etableret hurtigst muligt.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget til hurtig vedtagelse.

Ministeren for Grønland (A. C. Normann): Jeg befinder mig i den lykkelige situation for tredje gang i løbet af halvanden time at kunne takke samtlige partiets ordførere for tilslutning til et fremsat lovforslag og skal gøre nogle korte bemærkninger til nogle af de synspunkter, der har været fremdraget vedrørende principielle enkeltheder.

Det ærede medlem hr. Carl P. Jensen pegede på tekstanmærkningen under bilag 1 vedrørende forrentningen af de lån, der har været ydet hidtil, og fremførte den opfattelse, at mange af disse låns rente nok nu burde sættes i vejret. Det tror jeg det ærede medlem har ret i, og jeg vil også gerne føje det ærede medlem i hans ønske om, at man foretager en almindelig gennemgang af de hidtil ydede lån med henblik på at få undersøgt, om en sådan forhøjelse er rimelig og ønskelig. Det må jo, så vidt jeg kan se, komme an på en helt individuel bedømmelse af de enkelte låntageres situation og økonomiske forhold.

Det ærede medlem hr. Lembourn henstil-

lede, at der foretoges enkelte ændringer på et par punkter, som jeg er villig til at drøfte nærmere med udvalget, såfremt det ønskes.

Med hensyn til, at erhvervsstøtteudvalget skulle bestå af mere forretningsbetonede folk, end det fremgår af lovforslaget direkte, vil jeg da gerne pege på, at udvalget jo tænkes at skulle bestå af 3 personer med landshøvdingen som statens repræsentant — det kan måske næppe være anderledes — hvorefter landsrådet skulle udpege majoriteten på de 2 medlemmer. Landsrådet er jo berettiget til at udpege medlemmer med forretningsmæssige forudsætninger, og det vil måske være naturligt, at landsrådet gør det; men det er jo nok rigtigt, at det må blive landsrådets egen sag at afgøre dette. Jeg vil bare pege på, at landsrådet er jo ikke — hvis det er det, det ærede medlem har tænkt sig — forpligtet til at vælge medlemmer til dette udvalg ud af sin egen midte, altså medlemmer af landsrådet. Landsrådet er her ganske frit stillet.

Det er nok rigtigt, at der har været en hel del skuffelser under den hidtidige vej frem, navnlig i perioden fra 1950, da man gik over til den helt nye tankegang med hensyn til den grønlandske politik, og det må vi søge at lære af. Jeg tror da også, at dette lovforslag er et udtryk for, at erfaringer, som man har gjort bl. a. på basis af skuffelser, søges nyttiggjort nu.

Lovforslagets § 1, stk. 2, er — det blev nævnt af det ærede medlem hr. Lembourn og også af det ærede medlem hr. Holger Hansen — hentet næsten ordret fra egnsudviklingsloven, således som det fremgår af bilag 4. Det er vel en ting, vi trods alt er enige om, at man i det mindste må sørge for, når der er tale om lokaliseringen af långivningen, at der ikke ydes lån på steder, hvor der ikke er rimelige vilkår for at få noget fornuftigt ud af det.

Jeg ville endvidere gerne over for det ærede medlem hr. Lembourns bemærkninger om uddannelsen af det udsendte personale — hvor jeg nok tror det ærede medlem har ret i at denne uddannelse meget ofte lader

[Ministeren for Grønland.]

meget tilbage at ønske — sige, at vi afholder kursus for udsendt personale af 1 uges varighed. Det er ikke særlig længe; men skulle kurserne være længere, ville det blive meget kostbart, idet vi jo i så fald måtte betale løn, og det ville gå ud over andre opgaver, da vi jo her taler under den forudsætning, at vi har en bestemt ramme at disponere over.

Jeg tror faktisk, at de betænkeligheder, der her er kommet frem med hensyn til koncentreringen, ikke er berettigede. Det er min personlige opfattelse efter nogle besøg i Grønland — men jeg indrømmer, at andre kan have lige så gode eller bedre forudsætninger for at udtale sig derom — at man kan ikke få tilvejebragt en situation i Grønland, hvor vi kan hæve levedoden op i det tempo, vi ønsker, medmindre der i det mindste i en vis udstrækning finder en indflytning sted fra de helt små områder, hvor der så godt som ikke længere er levemuligheder. Det ville interessere mig meget at høre — måske ikke nu ved denne lejlighed, men ved en anden, eventuelt ved anden behandling — om ikke de grønlandske medlemmer af dette høje ting også har den opfattelse, at man i alt fald i en vis udstrækning må søge denne udvikling fortsat. Jeg tror, det er helt nødvendigt, medmindre man slår sig til tåls med, at der på disse steder fortsat må være en levedod, som ingen dansker ønsker fortsat skal råde noget sted i Grønland.

Men jeg kan i øvrigt lige minde det ærede medlem hr. Lembourn om, at denne sag jo er en af de ting, der nu kommer til drøftelse på Grønlandsrådets møde i juni, hvor man kommer til at tale om hele investeringsplanen for perioden 1968-72; her vil altså dette med koncentrationspolitikken blive drøftet, og jeg ved, det ærede medlem er medlem af Grønlandsrådet, og han får jo så dér lejlighed til at ytre sine meninger.

Det ærede medlem hr. Svend Haugaard udtalte, at det måtte være rigtigt at lægge vægt på, at de billige lån forbeholdtes de i Grønland boende. Jeg vil gerne bekræfte, at det er hensigten at give de fast bosiddende en vis og en væsentlig præference. Jeg tror også, dette er rigtigt og er et skridt henimod den harmoniserende ligestilling, som de ønsker: at der altså også åbnes adgang for andre danske til at få andel i erhvervsstøtten. Grønlænderne får i øvrigt ud over de

ting, der her har været nævnt, også en lille præference ved, at de får forkøbsret til statens aktier eller andele, hvor staten har eller i fremtiden får sådanne formuegoder, som staten så senere ønsker at sælge.

Det ærede medlem hr. Vivike ligesom beklagede, at lovforslaget gjorde det lettere for syddanske at etablere sig i Grønland. Jeg er egentlig tilbøjelig til at sige modsat, at det da forhåbentlig vil gå således, at det bliver lettere også for syddanske at etablere sig i Grønland på områder, hvor dette er fordelagtigt for Grønland — og her har jo administrationen af denne lovgivning den afgørende indflydelse — og på områder, hvor grønlænderne ikke selv ønsker eller kan løse opgaver.

Forhåbentlig vil denne lov bidrage til en stigning i den almindelige forretningsmæssige foretagsomhed på alle de områder, loven omfatter, først for de hjemmeboende og dernæst for andre; det er jo det, der er forudsætningen for, at levedoden kan sættes i vejret. Jeg har jo personlig den opfattelse, at på næsten alle områder har det vist sig, at den private foretagsomhed er fordelagtigere for befolkningen end statens foretagsomhed; men jeg kan ikke lade være at føje til i denne debat om Grønlands forhold, at det er mit ganske bestemte indtryk, at statens erhvervsvirksomheder i Grønland under vanskeligheder, der er så store, at de fleste ikke rigtig kan fatte det, har ydet en ganske overordentlig dygtig indsats deroppe, hvad der er grund til at glæde sig over.

Endelig er der jo også en form for privat virksomhed, der betyder, at grønlænderne selv får forretningen, og jeg vil da minde det ærede medlem hr. Vivike om, at en overgang fra statslig virksomhed til privat virksomhed f. eks. nu skal foregå i Godthåb, hvis man ellers bliver enig om vilkårene ved overdragelsen af den kgl. grønlandske handels store butik dér til brugsforeningen; det vil sige, at grønlænderne selv, den grønlandske befolkning selv, kommer til at overtage denne forretning. Det er altså en ting, der går imod den tendens, det ærede medlem hr. Vivike ængstedes for ville blive fremmet. Men jeg er da ganske enig med det ærede medlem i, at man ikke uden videre og uden at gå igennem en lang udviklingsperiode bør puffe den kgl. grønlandske handel og Grønlands tekniske Organisation ud over det, som

[Ministeren for Grønland.]

de kalder smørhullerne deroppe, ud over de bedste steder, dér, hvor der er mulighed for også at drive en forretning på rentabel basis; det ville blive for uøkonomisk for staten, og det ville måske heller ikke bidrage til at gøre tilstandene bedre for grønlænderne.

Der er jo også — det må man også huske — knyttet en forsyningspligt til statsvirksomhederne, og de har som sagt løst opgaven med meget, meget stor dygtighed. Men jeg tror, at der på mange, mange områder, også på områder, hvor der slet ikke endnu finder forretningsmæssig virksomhed sted i Grønland, kan komme det frem, at private og staten kan arbejde side om side til stor gavn for befolkningen og til forøgelse af levestandarden og foretagsomheden.

Det ærede medlem hr. Knud Hertling fremsatte nogle rosende bemærkninger, om embedsmændenes indsats med rette og om mig måske nok med urette, for jeg bliver jo nødt til at sige det, som det er, når sådant siges til mig, at dette lovforslag er udarbejdet af min forgænger som Grønlandsminister, det ærede medlem hr. Carl P. Jensen.

Lembourn: Jeg vil gerne sige til hr. Carl P. Jensen, at jeg ved meget vel, at problemet om koncentrationspolitikken har været kulegravet ikke alene mange steder, men også i mange år. Men det forhindrer mig for så vidt ikke i at have lov at stille mig kritisk over for det resultat, man er nået til. Jeg kan ikke se andet, end at der er opstået nogle sociale virkninger, som man ikke havde forudset, og som man åbenbart har ret store vanskeligheder ved at klare, og hvis man kører koncentrationspolitikken for hårdt, kommer det til at hæmme privatiseringen.

Problemet med Claus Sørensens ønsker om investeringer i Napassog — og det var vist Napassog, som hr. Vivike tænkte på — ja, det kan man diskutere, man kan altså argumentere for og imod, og så vidt jeg kan se, er en række af de argumenter, der var for, at denne investering måske var sund nok, ganske gode argumenter.

Endelig kan det blive meget dyrt, hvis man kører koncentrationstendensen for langt. Jeg har en fornemmelse af, at man kører den for langt og for hårdt, for hvis man senere engang i fremtiden igen skal til at

opbygge steder, som er blevet dekoncentreret, så bliver det dyrt.

Desuden tror jeg, at hvis man driver koncentrationstendensen for langt ud, strider det mod mange grønlænderes egne ønsker, så selv om man kan sige, at man har kulegravet problemet, tror jeg ikke, at debatten er afsluttet.

Jeg er enig med ministeren i, at set fra et rent økonomisk effektivitetssynspunkt vil en vis koncentration være nødvendig, det er sikkert rigtigt; men der er mange andre synspunkter, som må med ind i dette, og de grupper af befolkningen, som føler sig ramt af den, og som ikke ønsker at drives af den, skal have muligheder for at lade være. Der kan også komme private investorer, som mener, at de på områder, som strider imod koncentrationsplanen, kan udrette noget og sætte noget i gang, og de skal have en chance for det.

Carl P. Jensen: Ja, jeg synes stadig væk ikke, vi skal føre den diskussion, der skal foregå i Grønlandsrådet; men det er klart, at man kan diskutere en sag for og imod; nu kan hr. Lembourn jo tale for, så taler jeg imod. Men jeg vil gerne sige, at man nedsatte jo netop Grønlandsrådet, for at Grønlandsrådet langs ad vejen skulle justere, skulle tage hensyn til den udvikling, der finder sted, medens den store kommissionsbetænkning fra 1960 bare hang og svævede i luften, uden at der var et organ, hvor den blev justeret langs ad vejen. Det er denne justering, der sker i Grønlandsrådet. Men som sagt, jeg advarer mod, at vi begynder en diskussion om de funktioner, der hører hjemme i Grønlandsrådet; dér har hr. Lembourn jo også mulighed for at tage spørgsmålet op.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til det udvalg, som tinget har besluttet at nedsætte angående den foregående sag på dagsordenen. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning i henhold til grundlovens § 47 med hensyn til statsregnskabet for finansåret 1965-66.

(Udvalgets betænkning med tilhørende forslag til folketingsbeslutning (nr. XI) findes i tillæg B. sp. 201).

Sagen sættes til forhandling.

Niels Ravn: Idet jeg henviser til udvalgets betænkning over den af statsrevisorerne afgivne betænkning med tillægsbetænkning og beretninger, kan jeg på hele udvalgets vegne foreslå, at folketinget i henhold til grundlovens § 47 godkender statsregnskabet for 1965-66.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslag til folketingsbeslutning, sålydende:
„Statsregnskabet for 1965-66 godkendes“.

vedtoges uden afstemning.

Sagens overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning vedrørende skattebegunstigelse under uforskyldt arbejdsløshed m. v. [af Kjær Rasmussen m. fl.]

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. VIII) findes i tillæg A. sp. 2147, fremsættelsen i tidenden sp. 1160).

Finansministeren (Poul Møller): Indledningsvis vil jeg gerne erindre om, at de spørgsmål, det her drejer sig om, har været fremdraget ved tidligere lejligheder dels her i det høje ting, dels i en redegørelse fra et sagkyndigt udvalg.

Første spørgsmål, der stilles, er spørgsmålet om tilbageholdelse i arbejdsløshedsunderstøttelse til dækning af skatterestancer, og her kan jeg henviser til, at den daværende indenrigsminister har udtalt sig

herom den 29. november 1967 og den 10. januar 1968. Det skete i anledning af spørgsmål, som fru Hanne Reintoft havde stillet her i tinget, og vil være at læse i Folketingstidende for 1967-68, 1. samling, sp. 1839 og sp. 2663.

Dette spørgsmål henhører under indenrigsministeriet, fordi lovreglerne findes i kommuneskatteloven, og fordi det er kommunalbestyrelsen, der har den endelige afgørelse af, hvorvidt der i det enkelte tilfælde skal ske en tilbageholdelse.

Efter kommuneskattelovens § 42, stk. 5, kan der bl. a. foretages tilbageholdelse i understøttelse efter samme regler som i lønning og andet arbejdsvederlag. Det gælder dog kun, for så vidt kommunalbestyrelsen ikke skønner, at særlige omstændigheder taler imod det. Hos familieforsørgere kan der højst tilbageholdes 25 pct. og hos andre skatteydere højst 40 pct. af understøttelsesbeløbet. Er skatten forgæves søgt inddrevet ved udpantning hos en gift mand, kan der foretages tilbageholdelse hos hustruen; det gælder dog kun, hvis hun lever sammen med manden, og det er også her en betingelse, at særlige grunde ikke taler imod efter kommunalbestyrelsens skøn. Tilbageholdelse hos hustruen kan højst ske med 20 pct.

Indenrigsministeriet har i et cirkulære om spørgsmålet udtalt, at der bør vises tilbageholdenhed med at anvende disse regler, hvor der er tale om understøttelser, der har til formål at sikre modtageren et beskedent levestandard — hvad der jo er tale om her. Dette blev også fremhævet i den daværende indenrigsministers svar til fru Hanne Reintoft. Efter hvad der forelå for den daværende indenrigsminister, skønnede han da også, at kommunerne administrerer reglerne varsomt i de omhandlede tilfælde og normalt tager de nødvendige hensyn i de enkelte sager, således som loven foreskriver. Herefter fandt den daværende indenrigsminister ikke for tiden tilstrækkelig anledning til at udsende en fornyet vejledning eller henstilling til kommunalbestyrelserne.

Det spørgsmål, jeg lige har omtalt, hænger nøje sammen med et andet spørgsmål, som forslagsstillerne er inde på, nemlig spørgsmålet om henstand med skattebetaling. Det er i virkeligheden en anden side af den samme sag. Den varsomhed og